

# Auktoriserade fuktkontrollanter för betongkonstruktioner

## Bakgrund

Bostadsköpare ser en sund inomhusmiljö som ett självklart minimikrav. Tyvärr har det ibland hänt att detta krav inte uppfyllts, vilket lett till vad som i massmedia ofta benämns "Sjuka hus". Stockholms Stads Utrednings- och Statistikkontor gjorde 1992 en stor undersökning om hur människor mår i sina hem. 24 % av de hus som byggdes mellan 1985 och 1992 karaktäriserades som "Sjuka hus". Dessa problem medför ett onödigt lidande för de människor som drabbas och är en stor kostnad för byggsektorn och samhället. En ofta förekommande uppskattning är att 80 % av problemen beror på fukt och det anses att byggfukt i golv är ett särskilt stort problem.

Skanska sammanställde för några år sedan egna erfarenheter av "Sjuka hus"-problematiken. Det visade sig att det ofta var svårt att vid en i efterhand genomförd skadeutredning säkert visa vad som var den grundläggande orsaken. Ibland trodde skadeutredarna att byggfukt i betonggolv var orsaken, men ofta var svaret endast att byggfukt i golv "inte kunde uteslutas", beroende på att det fanns för få fuktmätningar bevarade från byggtiden eller att de var gjorda med dålig mätutrustning av personer med bristande kunskaper.

Skanska började utvärdera olika mätmetoder och olika mätkonsulter genom att göra parallella mätningar på byggen och i laboratorium. Man fann en stor variation i mätresultaten. Det kunde skilja + 5 % i RF (relativ fuktighet) på samma plats om olika personer mätte med olika utrustning. Man fann också att protokollen från olika konsulter var mycket olika och att inget var tillräckligt tydligt. Situationen var alltså den att man inte kunde vara säker på att det var tillräckligt torrt, även om man hade ett protokoll som visade ett godkänt värde.

I samarbete med mätkonsulter tog därför Skanska fram noggranna metodbeskrivningar för fuktmätning med ett antal utvalda mätmetoder. Man beslöt även att internt införa begreppet "Legitimerad Fuktkontrollant", innefattande teoretisk utbildning och teoretiska och praktiska prov för dem som skall utföra fuktmätningarna. Metodbeskrivningarna har granskats av LTH och Chalmers och man har funnit att om dessa följs erhålls en spridning mellan mätningar utförda med olika mätmetoder och av olika personer som är mindre än + 2 %.

Då Skanskas initiativ har visat sig fungera väl har tanken väckts att i RBKs (Rådet för ByggKompetens) regi vidareutveckla detta system till något som kan anammas av hela byggsektorn.

## Syfte

Syftet har varit att

- utforma en branschgemensam miniminivå för mätning av fukt i betong
- utforma branschgemensamma minimikrav för dokumentation av fuktmätningar
- utforma branschgemensamma minimikrav för kalibrering av mätutrustning
- utforma kursplan och utbildning för "Auktoriserade Fuktkontrollanter"
- fastställa regler för auktorisation och återtagande av auktorisation
- bygga upp ett rikstäckande system med "Auktoriserade Fuktkontrollanter"
- utforma provningsförfarande för mätmetoder
- fastställa regler för godkännande av mätmetoder

## Genomförande

Med bidrag från SBUF har arbetet utförts av en arbetsgrupp bestående av representanter från Skanska, RBK, PEAB, NCC, JM, Sveriges Byggindustrier, Golvbranschens Riksorganisation samt Fuktgruppen vid LTH. Arbetet har omfattat utveckling av underlag för "Auktoriserade Fuktkontrollanter" med utgångspunkt i Skanskas tidigare arbeten. Projektet har följts av en referensgrupp med representanter från bland annat Boverket, Fastighetsägarförbundet, Munters, BARAB, Forbo-Forshaga och Chalmers.

## Resultat

Projektet har resulterat i ett material bestående av

- Auktorisationsregler, inklusive bilagor omfattande
  - RBK-manualen Fuktmätning i betong
  - Utbildningsplan Fuktmätning i betong
  - Kunskapsprövning
  - Ansökan
  - PM angående bedömning av mätmetod som önskar godkännande
  - RBK-kompendium – mätosäkerhetsbeskrivningar för relativ fuktighet i betong
- Godkända mätmetoder
- Godkända utbildningsgivare
- Godkända huvudlärare
- Godkända tentamenshandläggare

Auktorisationen är knuten till fysisk person och gäller en eller flera metoder för att mäta fukt i betongkonstruktioner. RBK utfärdar auktorisation efter skriftlig ansökan från en person som uppfyller bland annat följande krav:

- Erfarenhet av fuktmätning i betongkonstruktioner enligt sökta mätmetoder samt allmän byggerfarenhet
- Allmän teknisk kunskap
- Ämneskunskap inom området fuktmätning i betongkonstruktioner
- Allmän lämplighet

Auktorisationen gäller i fem år och styrks med personligt auktorisationsbevis.

Mer information, inklusive det ovan beskrivna materialet, finns tillgängligt på RBKs hemsida, [www.rbk.nu](http://www.rbk.nu). Där finns även en aktuell lista på Auktoriserade fuktkontrollanter att tillgå.

*Ytterligare information lämnas av*  
Peter Löfgren, RBK, tel 08-698 58 82 eller av  
Bengt Wänggren, Skanska Sverige AB, tel  
08-627 30 00.

Det kompletta materialet angående **Auktoriserad fuktkontrollant** (inklusive prislista) finns att tillgå på [www.rbk.nu](http://www.rbk.nu) eller kan beställas från RBK, tel 08-698 58 00, fax 08-698 59 06, e-post [inger.hamren-nilsson@bygg.org](mailto:inger.hamren-nilsson@bygg.org).